

ПРОБЛЕМА ВИКОРИСТАННЯ ДЕКЛАРАЦІЙНИХ ПАТЕНТІВ ЯК СПОСОБУ ОХОРОНИ ПРАВ НА ВИНАХОДИ

Зайцева А.О., Первалова Л.В.
*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

З 2002 року в Україні існувала процедура видачі деклараційних патентів. Деклараційний патент на винахід (корисну модель) — це охоронний документ, що засвідчує пріоритет, авторство і право власності на винахід (корисну модель). Проте, вже в січні 2004 року, в новому Цивільному Кодексі України поняття «деклараційний патент» не передбачається. В чому ж сутність деклараційних патентів та які наслідки для суб'єктів господарювання мало їх короткочасне впровадження?

Популярність деклараційних патентів була обумовлена тим, що деклараційні патенти отримувалися лише за формальними ознаками, без проведення кваліфікаційної експертизи (експертизи по суті). Отже це значно скорочувало та спрощувало процес реєстрації. Власник отримував охоронний документ строком на шість років, проте протягом трьох років з дати подачі заявки на реєстрацію деклараційного патенту він мав можливість пройти процедуру кваліфікаційної експертизи, якщо це було необхідно, та отримати повноцінний патент з терміном дії двадцять років з моменту подачі заявки. При цьому деклараційний патент надавав ряд виключних прав його правовласнику, які практично не відрізняються від прав, що надаються повноцінним патентом. Проте найбільш вагомим аргументом для заявників, на жаль, була інша сторона процедури, а саме – будь-яка особа могла отримати охоронний документ на об'єкт, що не відповідав вимогам патентоздатності.

Отже, деклараційний патент певним чином полегшує реєстрацію винаходів та корисних моделей, але в той же час створює певні проблематичні моменти, які можуть поставити під загрозу інтереси патентовласника: якщо перевірка на патентоздатність не реалізовується, існують прямі та досить високі ризики порушення прав інших осіб – власників повноцінних патентів; як охоронний документ, він значно знижує вартість інновації при передачі прав іншим особам, наприклад за ліцензійним договором, оскільки для потенційного ліцензіата придбання прав на таку розробку буде досить ризикованою та не вигідною справою, а, отже, він намагатиметься знизити вартість ліцензії до мінімального рівня; крім того, власник патенту може втратити розробку та зазнати певних моральних та матеріальних збитків, якщо пропустить термін, коли можна було подати заявку на проведення кваліфікаційної експертизи, його інновація може стати вразливою після сплину шестирічного терміну.